

سڪڻ ۽ سيڪارڻ جي حلقن جو جدول

جائزو

28 مئي 2026

سڪڻ ۽ سيڪارڻ جي حلقن جو جدول

(1): مختلف موضوعن تي مختصر بيان: 5 منت (2): دُعا ياد ڪرڻ: 5 منت (3): فڪرِ مدينه: 5 منت ڪُل وقت: 15 منت

اڄ جي سڪڻ ۽ سيڪارڻ وارن حلقن ۾ 72 نيك اعمال مان هڪ عمل **جائزو وٺڻ** جي باري ۾ مفيد معلومات فراهم ڪئي ويندي ۽ **ڪفر و فقر کان پناهه جي دُعا** ياد ڪرائي ويندي. آخر ۾ **نيڪ اعمال** جي رسالي مان اجتماعي جائزو پڻ ورتو ويندو.

إِنْ شَاءَ اللهُ الْكَرِيمُ!

جائزو

دُرُودِ شَرِيفِ جِي فَضِيلَت

فرمانِ آخري نبي، رسولِ هاشمي صَلَّ اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: مون تي ڪثرت سان درود پاڪ پڙهو بيشڪ توهان جو مون تي درود پاڪ پڙهڻ توهان جي گناهن جي لاءِ بخشش آهي. (1)

صَلُّوا عَلَ الْحَبِيبِ! صَلَّ اللهُ عَلَ مُحَمَّدٍ

نيڪ عمل نمبر 25

پيارا اسلامي ڀائرو! اميرِ اهل سنت دامت برڪاتهم العاليه دنيا ۽ آخرت جي بهتري لاءِ اسلامي پيڻن، اسلامي ڀائرن ۽ شاگردن وغيره لاءِ سوالن جي صورت ۾ نيك عملن جا مختلف رسالا ترتيب ڏنا آهن. اڄ اسان ”72 نيك اعمال“ جي رسالي مان نيك عمل نمبر 15 جي باري ۾ سکنداسين. .
نيڪ عمل نمبر 15: ڇا اڄ اوهان پنهنجي اعمال جو جائزو وٺندي نيك اعمال جي

رسالي جا خانا پريا؟

نيڪ اعمال ڇا آهن؟

امام غزالي رحمۃ اللہ علیہ فرمائن ٿا: هر شخص کي گهرجي ته هو پاڻ وٽ هڪ ڪاپي رکي، جنهن ۾ هلاڪت ۾ وجهندڙ ۽ نجات ڏياريندڙ معاملن جو ذڪر ٿيل هجي، گڏوگڏ گناهن ۽ نيڪ عملن جو به تذڪرو هجي ۽ روزانو ان جي مدد سان پنهنجو محاسبو ڪري، يعني پنهنجي عملن بابت غور ۽ فڪر ڪري. امير اهل سنت دامت برڪاتهم العاليه اسان جي آسانيءَ لاءِ ۽ نفس و شيطان جي دوکي کان بچائڻ لاءِ سوالن جي صورت ۾ ان ئي طرز تي مختلف رسالا ترتيب ڏنا آهن ته جيئن اسين ان جي ذريعي پنهنجو محاسبو ڪري سگهون، انهن رسالن کي ”نيڪ اعمال“ جو نالو ڏنو ويو آهي.

جائزي مان ڇا مراد آهي؟

محاسبو يعني پنهنجي عملن بابت غور ۽ فڪر ڪرڻ کي ”جائزو“ چئبو آهي. **وضاحت:** شيخ طريقت، امير اهل سنت دامت برڪاتهم العاليه نيڪ بطن جو بهترين نسخو ”نيڪ اعمال“ جو رسالو عطا فرمايو آهي. دعوتِ اسلامي جي ديني ماحول ۾ هن رسالي کي پڙهندي پنهنجي عملن بابت غور ۽ فڪر ڪرڻ کي ”جائزو“ سڏيو ويندو آهي.

آيتِ مبارڪ

الله پاڪ فرمايو:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَانظُرُوا نَفْسَ مَا

قَدَّمْتُمْ لِعَدِّهِ (پاره 28 الحشر: 18)

ترجمو ڪنز العرفان: اي ايمان وارو! الله کان ڊڄو ۽ هر جان ڏسي ته هن سڀاڻي جي

لاءِ اڳتي ڇا موڪليو آهي. (سورت الحشر، آيت: 18)

مسلمانن جي چوٿان خليفه مولِي علي رَضِيَ اللهُ عَنْهُ فرمائين ٿا: جيڪو دنيا ۾ پنهنجو حساب ڪندو رهندو، ان جي لاءِ آخرت جو حساب آسان ٿيندو.¹

فرمان مصطفيٰ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ

عقلمند اهو آهي جيڪو پنهنجي نفس جو جائزو وٺي (محاسبو ڪري) ۽ موت کان پوءِ ڪم اچڻ وارا عمل ڪري، ۽ عاجز (يعني بيوقوف) اهو آهي جيڪو پنهنجي نفساني خواهشن جي پيروي ڪري ۽ الله پاڪ مان (مغفرت جي) تمنا رکي.²

جائزو وٺڻ جا احڪام

(1) هر شخص تي لازم آهي ته هو پنهنجي نفس کان غافل نه ٿئي، پنهنجي نفس جو جائزو وٺي.³ (2) پنهنجي نفس جو جائزو وٺندي گناهن کان توبه ڪرڻ واجب آهي.⁴ (3) نيك اعمال جو رسالو پُر (Fill) ڪندي، ڪارڪردگي (Performance) ٺاهڻ لاءِ جيڪو عمل ناهي ڪيو ان جي مُتعلق ”ها“ جو نشان (/) لڳائڻ يا جيڪو عمل ڪيو اٿس ان بابت ”نه“ (0) جو نشان لڳائڻ ڪوڙ آهي.

جائزي وٺڻ جا فائدا

◊ گهڙي کن لاءِ پنهنجي عملن جو جائزو وٺڻ 60 سالن جي عبادت کان بهتر آهي.⁵ ◊ نفس جو جائزو وٺڻ جنت ۾ وٺي وڃڻ وارو ڪم آهي. ◊ نفس جو جائزو وٺڻ سان ماڻهوءَ جو ڪردار سٺو (پاڪيزه) ٿئي ٿو. ◊ نفس جو جائزو وٺڻ سان روحانيت ۾ ترقي ٿئي ٿي. ◊ نيڪيون ڪرڻ جي ترغيب ملي ٿي. ◊ ۽ گناهن کان توبه نصيب ٿئي ٿي. ◊ نفس جو جائزو وٺندو رهڻ سان نفس ۽ شيطان جي دوڪن کان حفاظت رهي ٿي. ◊ نفس جو جائزو وٺڻ سان تقويٰ نصيب ٿئي ٿي.

1 نور العرفان، پارہ: 28، سورة حشر، زیر آيت 18۔

2 ترمذی، ابواب صفة القيامة والرقائق والورع، باب ماجاء في صفة اواني الحوض، صفحہ: 583، حديث: 2459۔

3 احياء العلوم، كتاب المراقبة والمحاسبة، المقام الاول من المراقبة: المشاطة جلد: 4، صفحہ: 478، ملخصاً۔

4 شرح مسلم للنووي، كتاب التوبة، باب في الحظ على التوبة... الخ، الجزء السابع عشر، جلد: 6، صفحہ: 67، ماخوذاً۔

5 كنز العمال، كتاب الاخلاق، جز: 3، جلد: 2، صفحہ: 48، حديث: 5707۔

﴿﴾ آخرت بابت غور ۽ فڪر ڪرڻ دل ۾ نور پيدا ڪري ٿو.

جائزي وٺڻ جي عادت بڻائڻ جا طريقا

﴿﴾ موت کي ڪثرت سان ياد ڪريو. ﴿﴾ دل ۾ الله جو خوف وڌايو. ﴿﴾ نفس جو جائزو وٺڻ بابت بزرگن جا واقعا پڙهو. ﴿﴾ قيامت جي حساب کي ياد ڪريو ته اڄ جيڪڏهن پنهنجو جائزو وٺي نڪ عمل نه ڪيا ته قيامت جي ڏينهن جڏهن سج باهه وسائي رهيو هوندو، زمين تانبي جي هوندي، نفسانفسي جو عالم هوندو، ته الله پاڪ جي بارگاهه ۾ حساب ڪيئن ڏينداسين؟ مسلمانن جي ٻئي خليفي حضرت عمر فاروق رضي الله عنه فرمائن ٿا: **حَاسِبُوا أَنْفُسَكُمْ قَبْلَ أَنْ تَحَاسِبُوا** يعني پنهنجي نفس جو محاسبو ڪريو ان کان پهريان جو اوهان جو حساب ورتو وڃي! ﴿﴾ پنهنجي عملن جو جائزو وٺڻ جي عادت بڻائڻ جو بهترين طريقو هي به آهي ته ان لاءِ وقت مقرر ڪري وٺو! پوءِ روزانو مقرر وقت تي پنهنجي عملن جو جائزو وٺندي، ”نيڪ اعمال“ رسالي جا خانو پُر (Fill) ڪريو. پيارا اسلامي ڀائرو! اڄ اسان نيڪ عمل نمبر 15 جي مطابق ”پنهنجو جائزو وٺڻ“ جي عنوان تي مفيد ترين معلومات حاصل ڪئي، اچو نيت ڪريون ٿا ته روزانو پنهنجو جائزو وٺندي ”نيڪ اعمال“ جو رسالو پرينداسين (يعني پُر ڪنداسين).“

الله پاڪ عمل جي توفيق نصيب فرمائي. **اٰمِيْنَ بِجَاهِ خَاتِمِ النَّبِيِّينَ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ**

صَلُّوْا عَلَيَّ الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ عَلَيَّ مُحَمَّد

سڪڻ سيڪارڻ جي حلقن ۾ ياد ڪرائڻ واري دعا

ڪفر و فقر جي دعا

1 ترمذی، کتاب صفة القيامة والرقائق والورع، باب ماجاء في صفة اواني الحوض، صفحه: 583، حديث: 2459۔

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْكُفْرِ وَالْفَقْرِ وَعَذَابِ الْقَبْرِ

ترجمو: اي الله پاڪ! مان ڪفر، فقر ۽ عذابِ قبر کان تنهنجي پناه گهران ٿو.¹

اجتماعي جائزي جو طريقو (72 نيك اعمال)

روزانو 56 نيك اعمال:

(1): سٺيون سٺيون نيتون ڪيون؟ (2): پنج ٽي نمازون باجماعت ادا ڪيون؟ (3):

هر نماز کان پهريان نماز جي دعوت ڏني؟ (4): رات جو **سُورَةُ الْمُلْكِ** پڙهي يا ٻڌي

ورتي؟ (5): هر نماز کان پوءِ آيت الڪرسي، تسبيح فاطمه ۽ **سُورَةُ الْاِخْلَاصِ** پڙهي؟

(6): ڪنز الايمان مان 3 آيتون يا صراط الجنان مان 2 صفحا ترجمي ۽ تفسير سان

پڙهيا يا ٻڌا؟ (7): شجري جا اوراد پڙهيا؟ (8): 313 پيرا دُرُود شريف پڙهيو؟ (9):

اڪين کي گناهن کان بچايو؟ (10): ڪُنن کي گناهن کان بچايو؟ (11): فضول

نظري کان بچندي نگاهون جهڪائي رکيون؟ (12): 12 منٽ مڪتبه المدينة جو

اصلاحي ڪتاب پڙهيو؟ (13): اذان ۽ اقامت جو جواب ڏنو؟ (14): غصي جو علاج

ڪيو؟ (15): پنهنجو جائزو ورتو؟ (16): پنهنجي نگران جي اطاعت ڪئي؟

(17): ”توهان“ ۽ ”جي“ چئي ڳالهايو؟ (18): مدرسة المدينة بالغان ۾ پڙهيو يا

پڙهايو؟ (19): عشاء جي جماعت کان پوءِ ٻن ڪلاڪن جي اندر گهر پهچي ويا؟

(20): 2 ڪلاڪ ديني ڪمن تي خرچ ڪيا؟ (21): فجر جي لاءِ جاڳايو؟ (22): ٻين

جي گهرن ۾ جهاتي پائڻ کان بچيا؟ (23): گهر ۾ درس ڏنو؟ (24): مسجد ۾

درس ڏنو يا ٻڌو؟ (25): سنت جي مطابق لباس پهريو؟ (26): زلفون رکڻ جي سنت

تي عمل ڪيو؟ (27): هڪ منٽ ڏاڙهي آهي؟ (28): گناه ٿيڻ جي صورت ۾

فوري طور توبه ڪئي؟ (29): سنت جي مطابق کاڌو کاڌو؟ (30): مسلمانن

کي سلام ڪيو؟ (31): سنتن تي ڪجهه نه ڪجهه عمل ڪيو؟ (32): ظهر جون

1 سٺن نسائي، ڪتاب السهو، باب التعود في دبر الصلاة، صفحہ: 231، حديث: 1344-

چار قبليه سنتون فرض کان پهريان ادا ڪيون؟ (33): تهجد يا صلوة الليل ادا ڪئي؟ (34): اوابين يا اشراق ۽ چاشت جون نمازون پڙهيون؟ (35): عصر يا عشاء جون سنت قبليه پڙهيون؟ (36): 12 ديني ڪمن مان گهٽ ۾ گهٽ هڪ ديني ڪم جي ترغيب ڏياري؟ (37): ٻين کان گهري ڪري شيون استعمال ته نه ڪيون؟ (38): ڪوڙ ڳالهائڻ، غيبت ۽ چُغلي کان بچيو؟ (39): ڪجهه نه ڪجهه وقت ”مدني چينل“ ڏٺو؟ (40): ذاتي دوستي ته نه ڪئي؟ (41): وقت تي قرض ادا ڪيو؟ (42): عاجزي جا اهڙا لفظ ته نه ڳالهائيا جن جي تائيد دل نه ڪندي هجي؟ (43): صفائي ۽ سليقي جو خيال رکيو؟ (44): مسلمانن جي عيبن جي پرده پوشي ڪئي؟ (45): فجر کان پوءِ تفسير ٻڌڻ يا ٻڌائڻ جي حلقي ۾ شرڪت ڪئي؟ (46): ڪجهه نه ڪجهه جائز ڪمن کان پهريان بسم الله پڙهي؟ (47): چوڪ درس ڏنو، يا ٻڌو؟ (48): پنهنجي والدين ۽ پير و مرشد کي ايصالِ ثواب ڪيو؟ (49): اسراف کان بچيو؟ (50): ٽريفڪ جي قانونن جي پابندي ڪئي؟ (51): تنظيمي طريقيڪار جي مطابق مسئلو حل ڪيو؟ (52): زبان جي گناهن کان بچيا؟ (53): فضول ڳالهين کان بچيا؟ (54): مذاق، مسخري، طنز، دل آزاري ۽ تهڪ ڏئي ڪلڻ کان بچيا؟ (55): عمامو شريف ٻڌو؟ (56): ماءُ پيءُ جو ادب ڪيو؟

فصلِ مدينه ڪارڪردگي

لکي ڪري گفتگو 12 پيرا ۽ اشاري سان گفتگو 12 پيرا ۽ نگاهون ملائڻ جي بغير گفتگو 12 پيرا.

هفتيوار 9 نيك اعمال

(57): اسلامي پيڻن جي هفتيوار اجتماع ۾ ڪنهن نه ڪنهن اسلامي پيڻ کي گهر مان موڪليو؟ (58): هفتيوار مدني مذاڪرو ڏنو يا ٻڌو؟

- (59): هفتيوار اجتماع ۾ اول کان آخر تائين شرڪت ڪئي؟
- (60): يومِ تعطيلِ اعتكاف ڪيو؟ (61): مريض يا ڏکيل جي عيادت يا غمخواري ۽ ڪنهن جي انتقال تي تعزيت ڪئي؟ (62): هفتي ۾ ڪنهن به ڏينهن روزو رکيو؟ (63): هفتيوار رسالو پڙهيو يا ٻڌو؟
- (64): علائقائي دورو ڪيو (65): پهريان اچڻ وارن پر هاڻي نه اچڻ وارن اسلامي پائرن کي ٻيهر ماحول سان وابسته ڪيو؟